

زه که ریا.. بیتامترین گۆرانیبیژی رۆژه لات ... ستیمان شه مزینانی

(ئهوانه ی کار به دجوان ده که ن باشتن لهوانه ی کاری جوان ده که ن)

په ندی فه ره نسی

وهك خوینه ریکی به رده وام و رۆژانه ی نو سین و بابه تی مالپه ره کوردییه کان، به وردی و دیقه ته وه به دووی ئه و بابه تانه دا ده که ریم که ده توانن تینویتیتم بشکینن و گه ردیک بخرنه سه رخه رمانی زانیارییه کانم، له و گه رانه ما زۆر جار نو سین هه بووه به ته واوی سه رنجی پاکیشاوم، نو سینی واش هه بووه گه ر چاویشم چوبیته سه ری له بهر گرنگ نه بوونی سو بزیکتته که ی په لکیشی نه کردووم به لای خۆیدا.

ئهو دوو ههفته یه ی رابردوو هه ندیک ورده نو سین و

سه ره قه له م له باره ی که سایه تی و ئاستی هونه ری زه که ریای گۆرانیبیژی بلاوکرانه وه، من به هیچ جو ریک ئه و بابه ته م به لاهه جی گرنگی نه بووه چونکه بریاری بر او ه ی خۆم له به رامبه ر ئه م گۆرانیبیژه قه له نده ره هه بووه .

به لام بوئه وه ی تی بگه م خه لکانی تر دیتن و بو چوونیان له سه ر ئه و گۆرانیبیژه چییه که و تمه خویندنه وه و شه نو که و کردنی هه موو ئه و نو سینانه ی له سه ری نوو سرا بوون ئه مه ش وایلی کردم به شداریی بکه م له و گفتو گو یه دا ئه گه ر نه لیم له و شه ره و تاره دا .

به ر له هه موو شت ده مه وی ئه وه رابگه یه نم من کارم به که سی تی زه که ریا نییه و نامه وی ده خاله ت له ژیا نی شه خسی ئه و دا بکه م چونکه ئه وه کاری نوو سه ر نییه به لکو ئه وه ئه رکی دادوه رو دادگا و پۆلیسه .

له (رۆلان پارت) هه و فیربووم که سی نوو سه ر یان هونه رمه ند له به ره مه که ی جیا بکه مه وه و هه رییه کیکیان وهك دوو وجودی سه ره خۆو جیاواز سه یر بکه م و هه لسه نگاندنی بو بکه م . هه ر ئه م هۆکاره شه وام لیده کات هیچ حه قم به سه ر پاره و پول و شیوه ژیا نی زه که ریا وه نه بی ت، چونکه نه له لیژنه ی نه هیشتنی گه نده لی کار ده که م نه رپپو رتیری رۆژنامه یه کی ئیکۆنۆمیم .

ئه وه ی زیاتر به ره و ئه م نوو سینه م راده کیشتی به ره مه که ی زه که ریا یه که ئاخۆ له چ ئاست و په یه که دان؟ کو ی ره خنه کان له ده وری ئه م میحوه ره گرد ده بنه وه و له دواتریشدا هه ولده ده یین وه لامی ئه و پرسیاره به یه نه وه: ئاخۆ راسته زه که ریا یه کیکه له ناودارترین گۆرانیبیژانی رۆژه لات ی ناوه راست یان نا؟

ئه وه نده ی من گو یبستی گۆرانیبییه کانی زه که ریا بووم دابه شیوون به سه ر دوو ئاراسته دا: ئاراسته ی یه که م: گۆرانی ئاسایی به شیوازی زۆر ئاسایی که تیایدا مو رکی کوردی و نه بووه . هه موو بیگانه یه که ده توانی ت به ئاسانی ئه و گۆرانیبیانه وهك گۆرانی کوردی بنا سیته وه . به لام هیچ تازه گه ری و خسته سه رو ئیزافه یه کی تیا نییه به به راوورد له گه ل به ره مه ی نه وه کانی پێشوو .

ده کرى گۆرانىيه کى سووننه تى و ته قلىدى بن وهلى مهرج نىيه گۆرانى ته قلىدى گۆرانىيه کى ناخوش بىت.

ژماره ی ئه م چه شنه گۆرانىيانه به به راورد له گه ل ئاراسته ی دووه مى زۆرکه من و ده توانم بلیم چوار پینچ گۆرانین.

ئاراسته ی دووه م: ئه و گۆرانىيانه ن به ئاوازو ستايلیكى توركى وتراون، ئه م گۆرانىيانه به شى شىرى گۆرانىيه کانى گۆرانىيژى نۆبوراویان داگیرکردوه، ئه م گۆرانىيانه ژماره يه ک گۆرانى بىتام و ناشازن و دژو پینچه وانه ی زه وقى وه رگرى کوردین.

رهنگبى هىچ که س لاریى له وه نه بىت سوود له کولتورى پيشکه وتووى گهلانى تر وه رگرین به لام به وجۆره نا ستايل و هونه رى خۆتى تیاون بکه يت به لکو ده شىت به شىوه يه ک بىت ته کان بدات به هونه رى کوردیى رووه و نوڤگه رى و تازه کردنه وه.

ههروهک چۆن له ئه ده بدا دیارده يه ک هه يه به نیوى (ده قئاویزان) ده شىت ئه م حاله ته ش له هونه ردا رووبدات، رهنگه له ژیر کاریگه رى و به ئىحای ده ق یان به ره مىکى بیانى بتوانیت به ره مىکى نویى کوردیى به نىته ئارا، ئه مه کاریکى جایزو فره خاسه، به لام وه رگرتن و دزی کردن له کولتورى بیگانه جیگه يه ک ناگریت.

زۆر به داخیشه وه شیواندنى هونه رى کوردیى و پرۆسه ی به تورکى کردنى هونه رى مۆسیقاو گۆرانى کوردیى به نوڤگه رى و هاوچه رخىتى ته ماشا ده کرى و خه لکانیک تازه به تازه قه له میان به ده سته وه گرتووه و گاگۆلکه ده که ن له نووسیندا چانسى خویان له نووسیندا له هه لدان به شان و بالى ئه م جۆره گۆرانىيژانه دا تا قیده که نه وه.

نازک ئه لمه لانیکه - ده بیژى (هاوچه رخىتى بریتىیه له توانای هونه رمه ند له هه نگاونان و تیپه ریندا) ئاخه هاوچه رخىتى و تازه گه رى بریتىیه له هه نگاو و کارى نوى و جیدیى تر له نه وه ی پيشوو. پيشکه شکردنى ستايل و فۆرمى نوییه به و مهرجه ی ناوه روک و مۆرکى مۆسیقاى ره سه نى کوردیى تیاون نه بىت، نه ک تازه گه رى بریتى بىت له وه رگرتن له کولتورى ئه وانیتر ئه گه ر و ابوايه داهینان و هه نگاوى نوى ئاسانترین کارده بوو نه ک گرانتین پرۆسه. حه ساسییه تى ئیمه له به رامبه ر هونه رى تورکى ئه وه نییه ئیمه فاناتیست و ره گه ز په رستین به لکو له وپوه يه هونه رى تورکى ته نیا هونه رى تورکییه وه لى ده شى منیش چیژى لیوه ربگرم به لام ئه وه رپم پینادا هونه رى نه ته وه یى خۆم بکه مه کۆپىیه کى ئه و هونه ره.

له ره هه ندیکى تریشه وه ئاکامیکى ترسناکیشى هه يه، به تاییه تى داگیرکه رانى کوردستان به درى ژایى میژوو ویستوو یانه فره ههنگى کورد بسرنه وه و که له پورى گۆرانى و مۆسیقا که ی به تالان به رن و فره ههنگى خویان به سه ر مرقى کوردا دا بسه پینن.

ناکریت ئه مرۆ هونه رمه ندی کورد خۆى فاکتۆرى یارمه تیده رى ئه م پرۆسه يه بىت، ئاخه تورکيا له هه ر شوینى قه لا ببینیت ده لى ئه و ولاتى منه، ئه ی ئه گه ر ئیمه هه موو زه وقمان ببیته زه وقىکى تورکى و گۆرانى و مۆسیقامان ببیته قارداش قارداش داخۆ تورکيا بلى چى؟.

ده کرا زه که ریا وه ک کوردیک هه لوپستى وه رگرتبا و هونه رى کوردیى به لاوه گرنگتر بووايه له خودى خۆى، یان ده کرا بۆئه وه ی هاوکارى تورکيا وه رنه گریت و ئاوازه کانى نه بىته تورکى به شىوه يه کى پوخته تر و جۆربى کارى بکرديه.

ئه و مافى خویه تى له تورکيا بزى یان له وى پرۆژه ی ئابورى هه بىت به لام مافى خۆى نییه له ته ک ئه مه دا هونه رى کوردیى به تورکى بکات.

14:29 2006-7-11 به کاتی ناوهندی ئه وروپا

ئه بوئه لریجا باروئی ده لیت: (ئه وه م له لاخوشتره به عه ره بی جنیوم پیبده نه ک به فارسی پیما هه لیلین).

داوامان له زه که ریا نه کردوو هه لویستیکی شو قینی له مجوره وه رگریت به لام ده شیا دوو هونه ر یه کیکیان به ناوی تورکی و ئه ویتریان به ناوی هونه ری کوردیی بی نییت، له جیاوازی و تاییه تمه ندییان تیگات.

هه زارجار گویم له م نه وه گوران بییژه بووه ده لیلین: ئیمه ده توانین سوود له که له پووری ده وه له مه ندی ئه وان وه رگرین، من نالییم سوود وه رگرتن کاریکی خراپه به لام پرسیار ده که م ئاخو کام که له پوور و فولکلور ده وه له مه ندتره تورکی یان کوردیی؟ ئه گه ر به و برالانه که میک خو یان ماندوو کردبا و چه ند کتییکی روژه لاتناس و گه ریده کانیا ن له باره ی کوردستانه وه بخویند بایه ته وه ده یانزانی کورد خاوه نی سامانیکی له بن نه هاتوو ی به ییت و هونراوه و گورانی و موزیک و حیکایه ت و داستانه، ئه گه ر ئه مانه هه وینی دا هیان نه بن ده کریت بپرسین چی شتی ک دا هیان دروست ده کات؟!

زه که ریا و موشته قه کانی پییانوایه فولکلور و که له پووری ره سه نی کوردیی گیانیکی مردوو و ناتوانی ت که لکی لیوه رگیری، به بی ئه وه ی بزانی ئه و سهروه تانه مادده یه کی خاوی گه ر عه قلانیانه مامه له ی له گه لدا بکریت ده گه نه ئاستی هونه ری ناوچه یی و جیهانی.

جیزیل برولی ده لی (مه رج نییه هه رشتی ک که سه ر به رابردو بی ت به پی داویست مردوو).

ئه گه ر وابوایه ده بوو شیعه ره کانی خه یام و کتییه کانی ئین سینا و کوماره که ی ئه فلان تون و بوچوونه کانی هیراکلیتس و شیعه قووله کانی گیتس و رامبوو بۆدلیر له یاد بکرانایه و کتییه کانیا ن له ئه رشیفخانه کاند له ژیر توژدا برزایه، له کاتی کدا سالانه ده زگا کانی بلاو کردنه وه و وه شان دن له سه نیته ری خوړئا وادا ئه م کتییانه به تیراژیکی سه رسور هینهر چاپده که نه وه و قازانجیکی خه یالی لی به ده ست ده هینن.

زه که ریا له به ره ئه وه ی بی زانیاری و بی باکگرا ونده له گورانیدا و به ریگه ی ری که وت لووتی ته قیوه به گورانیدا، بویه نازانی ت چو ن سوود له که له پووری کوردیی وه رگریت، له لایشی سهیره که سیک هه بی ت له و بروایه دا بی ت که له پوورو سامانی نه ته وه یی کورد با یی ئه وه یه مرؤف دا هیانی تیا بکات.

زه که ریا پیشه که ی خو ی باش فی رنه بووه و برواش ناکه م تا قیامه ت فی ربی ت بویه ناتوانی ت کاری پر توانا و نوی و تیپه رانه ئه نجام بدات.

سولیوت- بروای وایه (کاتی ک هونه رمه ند پیشه که ی خو ی باش فی ر ده بی ت، کاری به توانا ئه نجام ده دات). له وانیه زه که ریا بازرگانیکی سه رکه وتوو بی ت وه ک له وه ی هونه رمه ندی کی به ئاست بی، چونکه له پرووی پیشه ییه وه له بزسه وه نزیکه تا وه کو هونه ر.

له وه ته ی زه که ریا کرا وه ته ئه فسانه و موعجیزه ی هونه ری کوردیی من زور گه راوم به دوی مه وه ییه و کاره نا ئاساییه کانی زه که ریادا و هیچم تیا به دینه کردوو و واهه ستیش ناکه م له دوا روژیشدا بیته ئه و هونه رمه ندو ئه فسانه یه ی ئیستا لی ده روانی ت.

سلفادور دالی- وتوو یه تی (ئه گه ر روژیک رۆلی بلیمه تی کت گێرا له دواروژدا ده بیته بلیمه ت).

زه که ریا ته نانه ت نه ییتوانیوو رۆلی بلیمه تی کیش بگێری تا چاوه ری ئه وه ی لی بکه یین سه به ینی ده بیته سوپه رمانی هونه ری کوردیی و دا هیانی هه لده کشی بو ئاسمان.

راستییه که شی ئه وه یه گه وره کردنی زه که ریا ده ستیکی سیاسی له پشته وه بووه و میدیا زورنازه نه کانی ده سه لاتیش وه ک میزه لان فوو یان پی دا کردوو و کردوو یانه ته شاخ، به لام زوو بی ت یان دره نگ ئه م فوودانه هه ر به ده ستی ده سه لاتی سیاسی و به ده رزییه کی نوک تیژ به تال و فش ده کریته وه و زه که ریا و ناوی وه ک شه مال تی ده په رن و به یه کجاریی خوا حافیزیی له مه یدان ی هونه ری گورانی و موسیقای کوردیی ده که ن.

14:29 2006-7-11 به کاتی ناوهندی ئه وروپا

خالیکی تر که ده مەوی بیورووژینم ئه وهیه: من زه که ریا به هونه رمه ندی کورد نازانم، ده کری بلین زه که ریا له بنه چه دا کورده به لام گۆرانییژی تورکانه، سه لاهه دین کورده و سه رکرده ی عه ره به. کاتی خویه تی که ناله کانی راگه یان دن ئه و هه له یه راست بکه نه وه له ناوه یانی زه که ریا به گۆرانییژی کورد، پیویسته و سه یری بکریت کوردیکه توانایه کی باشی هه یه له چرینی شیوه گۆرانی تورکیدا، ئاخو خۆ گۆرانی ته نیا به تیکست نابیته گۆرانی کوردیی غه یر ده بیت ره گه ز و کۆله که کانی تری گۆرانی کوردیی ئاماده ییان هه بیت.

ئهو هه یچ په یوه ندییه کی قوولی له گه ل ولات و ره گی خۆی و ئیش و ئازاره کانی گه له که ی نییه به لکو بزنی پیوه ده کات به وینه ی پیاوه سیاسییه کان هه ر ئه مه شه خالی هاوبه شی زه که ریا یه له گه ل سیاسییه کان.

ئیلیا ئیهره نبۆرگ به پاپلۆ نیرۆدا- ی وت: تو وشه ی ره گ له شیعره کانتدا زۆر دووباره ده که یته وه، ئه م ره گوریشه زۆره له بهرچی له شیعره کانتدا هه ن؟ نیرۆدا له وه لامدا وتی:

(من ناتوانم بزیم ئه گه ر له خا که که ی خۆمدا نه بی، من ناتوانم بزیم بی ئه وه ی قاچ و ده ست و گویم له سه رخاکی نیشتمان که م دابنیم، من ناتوانم هه ناسه بده م بیئه وه ی هه ست به سوپانه وه ی ئاوو سیبه ر بکه م، من ناتوانم نه شونما بکه م بی ئه وه ی هه ست به ره گه گانم بکه م که له ناو قورپی ره شدا له خودی دایک له کړوکی بنه چه دا ده گه رین).

ئه مه یه په یوه ندییه ئۆرگانی و دانه برایو تاکی دا هینه رو خولقینه ری هونه ره له گه ل ولاته که ی نه ک ئه وه ی له ژیر ئالای تۆرانیه کان و له پال وینه ی ئه تاتورکدا لافی کوردبوون و خزمه تی هونه ری کوردیی لیده ی و بیکه یته کالایه کی بازرگانی و پاروویه کی چه ور.

لیره دا مه به ستمان ئه وه نییه زه که ریا له تاراوگه یان له تورکیا ده ژی، به قه ده ر ئه وه ی مه به ستمان له دابراوی ئه م قه له نده ری له ولات و ره گی ره سه نی خۆی که کوردستانه، ئه گه ر نا جه مال نه به زو په شیوی بلیمه ت و چه ندانی تر له تاراوگه وه پته وترین په یوه ندییه یان به ولاته که یانه وه هه یه و ته نانه ت بزوینه رو جو شده ری هه سته نه ته وه یی خه لکانیکی زۆریش له ناوه وه ی ولاته.

له و باوه ره دام ئه و هونه رمه نده ی له به ره ی گه له که ی و له ریزی خه باتی رزگاریخوازانه ییدا نه بیت هه رچییه ک بیت هونه رمه نده نییه، خۆ هونه رمه نده کانییکی ئه بستراکت و دابراو نییه له دنیای ده وروبه ری.

هه رچه نده داوامان له زه که ریا ئه وه نییه پيشمه رگه یان فه رمانده ی سه ربازیی بیت چونکه سه نگه ری وی وشه و ئاوازو ئه دای ره سه نی کوردیه.

ئیمه داوامان نه کردوه زه که ریا ببیته نیکراسۆف چونکه ناتوانی بگاته دامینی ئه و، نه شمان وتوو وه ک ئه و بلی (خه بات نا هیلیت بیمه شاعیر، گۆرانیه کانم نا هیلن بیمه خه باتگیر) تا ئیمه ش وه ک (هه مزاتۆف) له وه سفیدا بلین (پیموایه ئه گه ر شاعیر نه بوایه نه ده بوو ئه و خه باتگیره ی که ئیمه ده ینا سین، ئه گه ر ته نیا خه باتگیریش بوایه نه ده بوو ئه و گۆرانیه ییژه ناسراوه).

له وه زیاتریش زه که ریا خۆی کړۆدته مقاشی ده سته بیگانه یه کی ره گه ز په رست که شه وان ه سه دجار خه ونی گولی به کورده وه ده بینیت.

زۆر جار بیر له وه ده که مه وه جو هیل و داریوش و قیکتۆر خارا و عه بدولو هه اب و مارسیل خه لیفه و مایکل جاکسون پییان ده وتری گۆرانیه ییژه به زه که ریاش و ئه مساله کانیشی هه ر ده وتری گۆرانیه ییژه.

وابیره که مه وه جیاوازیی چه نده له نیوان ئه دیسون و کاره با چییه کدا، زه که ریا و ئه و گۆرانیه ییژه نه ی پییان وایه به راورد ده کریت ئه وه نده جیاوازن.

14:29 7-11-2006 به کاتی ناوهندی ئه وروپا

ئاخر کاتی گویت له گۆرانیهی کی مارسیل خهلیفه ده بیته ده زانی دهیهوی بلی چی، ههروهک چون دهنگی جوھیل هاواری سه رجهم کریکارانی جیهان بوو، له ولشهوه داریوش ده تباتهوه بو ناوهوهی خوت و به کیکی تر لیوانلیوت ده کات له عیشق.

له ئاست زور گۆرانیهی ژدا هه سنده کهم قورساییه کی سهیر کهوتوته سه رشانم، ههندی گۆرانیهی ژ کوی ئه ندامانی جهسته م ناچار به گوی شلکردن ده کات تا ئه وهی گۆرانیهی ژ هه بووه وایلیکردووم وهک (ئارنۆلد هاو زهر) بلیم (گوپیه کان ده بینن و چاوه کان ده بیستن). به لام زه کهریا و هاوشیوه کانی نهک ناتوانن سه رنجم به لای خویندا رابکیشن به لکو ماندوو و بیزارو وه رسم ده کهن.

ئیت زه کهریا ده بیته له وه تیگیات به ئه ندازه ی چه پله بۆلیدانی خه لکانی تر هه ن پرسیار و گومانیان له سه ری هه یه، به قه د سه ماو هه لپه رکی گویگره کانی که سانی تر هه ن ته واو نا ره حه تن له شیواندنی گۆرانی کوردیی، بۆیه پیویسته واز له غرورو لوتبه رزی به ینی و هه ول بۆ ئاسمان نه دات به لکو خا که راو ئاسایی ملی ریگه بگریته به رو ههروهک (تاگور) ی شاعیر بلی:

من به خه ونه پووچه کانم هه ول بۆ ئاسمان ناده م

به لکو بۆ مالیکی ساده له سه ر زه وی فراوانی خودا.

ئهو گه و ره کردن و پیا هه لدانه ی ده سه لاتیش هه تاسه ر نابیت و سه به ینی هه ر خودی ده سه لات بچوک بچوکی ده کاته وه به جو ریگ که وا بزانی ت جادووی لیگراوه.

بیرنارد شو له وته یه کیدا ده لیت (ئه گه ر بچیت به هه شته وه به بی ئه وه ی شایه نی بیت، هه رگیز چی ژ له و به هه شته وه رناگریت) زه کهریا پیویسته له لای پروون بیت ئه گه ر بگریته مایکل جاکسون و داریوشی کورد له به ره ئه وه ی شایه نی ئه و پله یه نییه هه رگیز نازانی مامه له ی له گه لدا بکات و چیژی لیوه رگریت چونکه ئه وه هونه ر نییه زه کهریای کردوو به و که سه به ناوبانگ و سه رمایه داره ی هه موومان له باره یه وه زور شت ده زانین به لکو ئه وه سه فه قه ی ژیر به ژیر و ده ست تیکه لا و کردنی ژیر زه مینییه تی له گه ل پیاوه سیاسییه جه لاده کانی کورد.

بۆیه لای من زه کهریا نه ده ولمه ندرتین و نه ناسراوترین هونه رمه ندی روژه لاته به لکو بیتامترین گۆرانیهی ژ ئه م ده قه ره کاوله ی روژه لاتی ناوه راسته.

ئه وه ی له کو تایدا ده مه وی بیدرکینم ئه وه یه: من به ته وا وه تی ره شبینم له به رامبه ر ئاینده ی هونه ری کوردیی و وایده بینم به ره وه هه لدیرو تونیلیکی ره ش و تاریک ده روات، ئه وه هونه رمه ندانه شی ده یانه وی هونه ری کوردیی به ره سه نایه تی خو یه وه وه رچه رخی ن نهک هه رکه من به لکو له گه ل ئه وه شدا گو شه گیرو په راویز خراون، ناتوانن بینه سوپه رمان تا هونه ری کوردیی له غه رغه ری مه رگ ده رباز بکه ن.

روشنبیری نیوداری فارس (داریوش شایگان) ده لیت (دیاره هیشتا لی ره وله وی پاشماوه ی هونه ری دیرینه مان ماونه ته وه، به لام گه نجینه کانی هونه ری دیرینه مان ئه وه تان له حاله تی توانه وه داو هونه رمه نده کانی شمان ده یانه وی به نۆره ی خو یان رۆلی پرۆمیسیۆس بنوین و دیوی دوودلی ده سته مۆ بکه ن).

به هه مان شیوه هونه ری ره سه نی کوردیی وا له حاله ی توانه وه وه له نیو چوندا، به لام پرسیاره که ئه وه یه به و حاله وه هونه رمه نده ره سه نه کان ده توانن رۆلی پرۆمیسیۆس بینن و که له پوریی موزیک و گۆرانی له فه وتانن رزگار بکه ن؟

Shamzini 79@hotmail.com